

Місцеві фінансові ресурси як інструмент економічного зростання регіонів

В.М. Бабаєв, д-р держ. упр., Л.А. Сапатюк

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

Фінанси місцевих органів влади є важливим інструментом впливу на всі процеси в економіці нашої держави. Саме наявність матеріальних і фінансових ресурсів в органах місцевого самоврядування формує незалежність і самостійність місцевої влади. Без цієї фінансової незалежності, без самостійного управління і використання бюджету органи місцевого самоврядування не можуть нести відповідальність перед територіальною громадою і виконувати програми економічного розвитку регіонів.

Актуальним питанням в сфері формування місцевих фінансів залишається пошук створення власних доходів і, зокрема, місцевих податків і зборів, а також надходження від підприємств, що належать до комунальної власності. Постійно зростає дотаційна залежність місцевих бюджетів від державного бюджету, і тому подальшого вдосконалення потребує порядок розрахунку бюджетних трансфертів. Ступінь місцевої автономії значною мірою залежить від джерела податкових надходжень. Найбільшою незалежністю місцеві ради користуються, якщо кошти надходять з власної місцевої бази, і вони можуть на власний розсуд установлювати ставки оподаткування в межах, встановлених законом. У випадку, коли податкові надходження рад муніципалітетів складаються виключно з державних субсидій, асигнованих на спеціальні цілі, самостійність органів місцевого самоврядування є найбільш обмеженою.

Податки, зокрема місцеві, є основною частиною надходжень до місцевих бюджетів. Сукупність податків, які можуть стягуватися органами місцевого самоврядування, встановлюється у законах. У визначених законом межах рішення про запровадження, внесення змін і доповнень та скасування муніципального податку, приймає місцева рада. Наприклад, головним податком в фінансовій системі місцевого самоврядування в США, є майновий податок, і в 2008 р. місцеві майнові податки становили 75% усіх місцевих податків США. В

Швеції прибутковий податок з громадян може сягати 60% у структурі податкових надходжень розглядається як важлива гарантія фінансової автономії.

Самостійність місцевих бюджетів залежить від бюджетної системи органів місцевого самоврядування. Бюджетування представляє собою технології планування і контролю грошових потоків та фінансових результатів у муніципальному утворенні. Бюджетування в муніципальному утворенні спрямовується на розв'язання таких важливих для його функціонування питань, як встановлення ефективного контролю за грошовими потоками в муніципальному утворенні, формування обліку фінансів, впровадження інформаційних технологій і оперативний контроль за фінансами та узгодження роботи економічних і фінансових підрозділів органів місцевого самоврядування. Муніципальне бюджетування спрямоване на відображення доходів і витрат, збалансованості, ефективності й економічності використання бюджетних засобів, адресності та цільового характеру використання ресурсів. Саме бюджетування є частиною управління розвитком муніципального утворення.

Місцеві фінанси забезпечують проведення соціальної політики, вирівнювання рівнів соціального і економічного розвитку території, а також забезпечення комплексного розвитку території. При цьому об'єктивні процеси розвитку територій потребують активізації ролі місцевих бюджетів в бюджетній системі України та розробки пропозицій щодо формування ефективної системи управління фінансами території.